

Vaikuttaminen Työmarkkinajärjestöt

Kuusankosken lukio / Päivi Parkkonen

Järjestäytyminen

- Työnantajilla ja työntekijöillä omat edunvalvontajärjestöt
- Työehtoneuvottelut 1-2 vuoden välein.
  - Palkat sekä työ- ja loma-ajat
  - Muut työehtoihin liittyvät asiat
- Mitä etua työntekijälle?
  - Työehtoneuvotteluissa vahva osapuoli
  - Työttömyyskassan jäsenyys
  - Työriidat (lakimiespalvelut)
  - Koulutus ja virkistys
- Mitä etua työnantajalle?
  - Työrauha, neuvotteluosapuoli.
  - Voimaa ja vaikutusvaltaa.

**Työ-
sopimus**

Työsuhdekohtainen

TES

Alan järjestäytyneet
työnantajat

Yleissitova TES

sitoo kaikkia työnantajia alalla

Lainsäädäntö

kaikkien noudatettava

Työntekijöiden keskusjärjestöt:

- SAK Suomen ammattiliittojen keskusliitto
- AKAVA pitkälle koulutettujen palkansaajien ammatillinen keskusjärjestö
- STTK Toimihenkilökeskusjärjestö

SAK
Ihmisen puolella

Työnantajien järjestöt:

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Kuntatyönantajat KT
- Valtion työmarkkinalaitos VTML

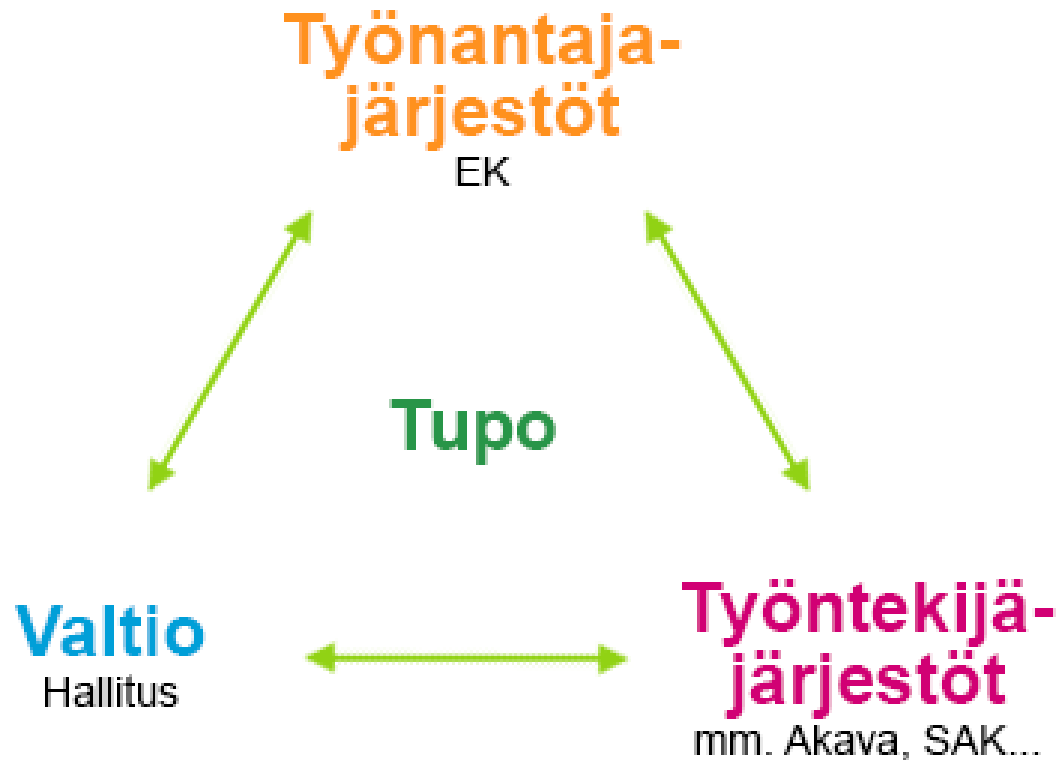
Elinkeinoelämän keskusliitto

KT Kuntatyönantajat

TUPO 1968-2006

= tulopoliittinen kokonaisratkaisu

TUPO = TULOPOLIITTINEN KOKONAISRATKAISU

- TUPO neuvottelut alkoivat 60-luvulla. Kolmikantaneuvottelut.

Laajimmillaan sovittiin:
Palkat, hinnat, verot,
korot, sosiaalietuudet,
maataloustuki.

VALTIO
(HALLITUS)

Laajimmillaan mukana myös:
MTK, eduskunta, Suomen
Pankki.

VALTAKUNNANSOVITTELIJA

Keskitettyt
ratkaisut
toivat
työntekijöille
monia etuja.

TYÖNTEKIJÄ-
KESKUSJÄRJESTÖ

TYÖNANTAJA-
KESKUSJÄRJESTÖ

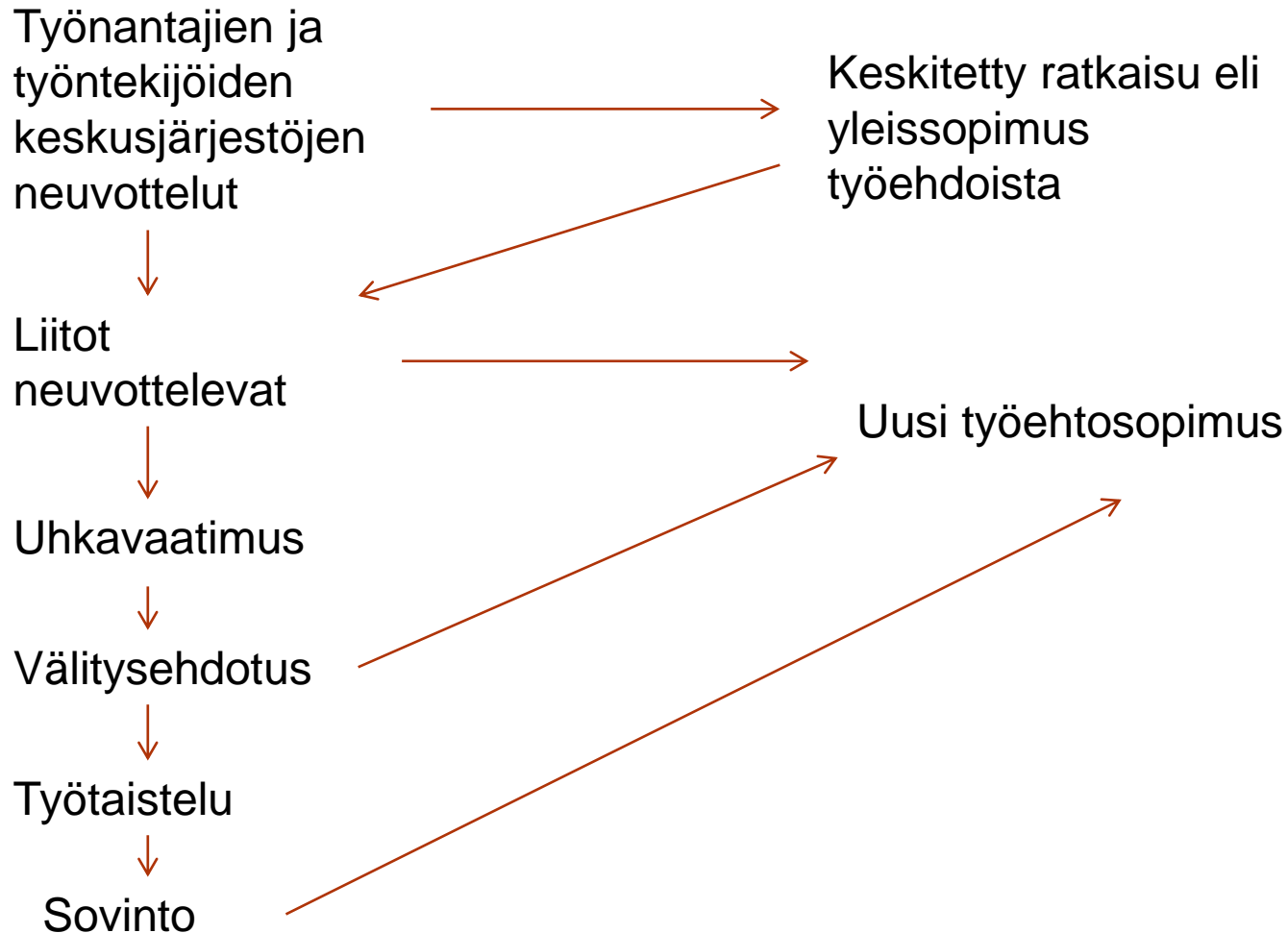
Tavoite:
- Maltilliset
palkkaratkaisut
- Työrauha (vs. lakot)
- Työajat

- Tupo esti alojen välistä palkkakilpailua
- Sama ratkaisu ei ottanut huomioon eri alojen tilannetta. (yritysten maksukyky.
- Vuonna 2008 Työnantajat hylkäsivät TUPO:n. Paluu neuvotteluihin 2013.

Vaihtoehdot työehtosopimusten syntyyn:

- Vaihtoehto A) (nykyisin työnantajien järjestöt eivät enää tee näitä)
  - Tulopoliittinen keskusratkaisu syntyy
- Vaihtoehto B) (teollisuuden työnantajajärjestöt eivät enää tee näitä)
  - Jos riittävän kattavaa tulopoliittista keskusratkaisua ei syntynyt -> eri alojen keskusjärjestöjen neuvottelut (ilman hallitusta) = **keskitetty ratkaisu työehdoista**.
- Vaihtoehto C)
  - Jos ei keskitettyä ratkaisua, neuvottelut liittokohtaisesti (työntekijöiden ammattiliitto vs. työnantajien ammattiliitto) = **liittokohtainen ratkaisu työehdoista**
- **Vaihtoehto D)**
  - Työnantajakohdaiset neuvottelut (esim. metsäsektori 2022)

Sopimusneuvottelujen kulku

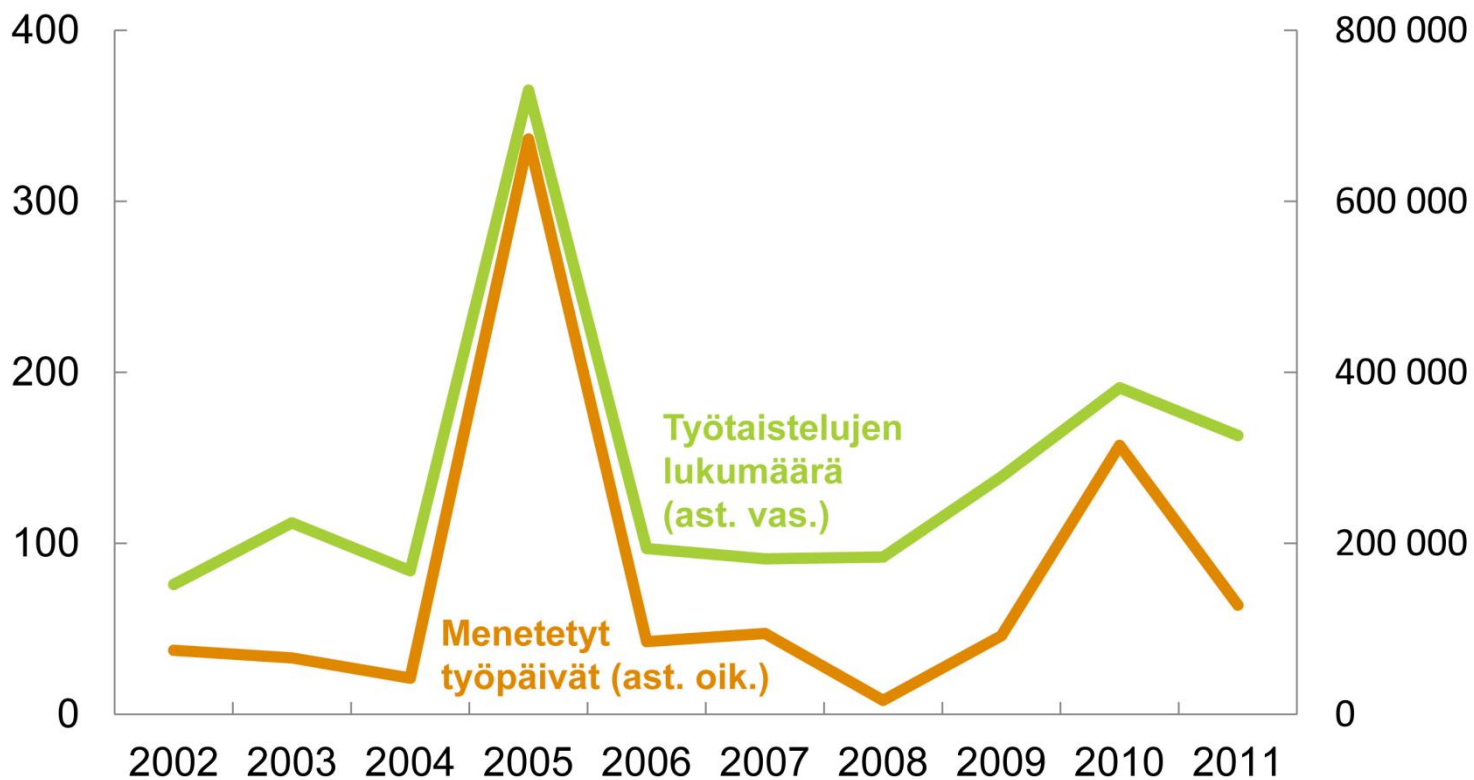

Työtaistelukeinot:

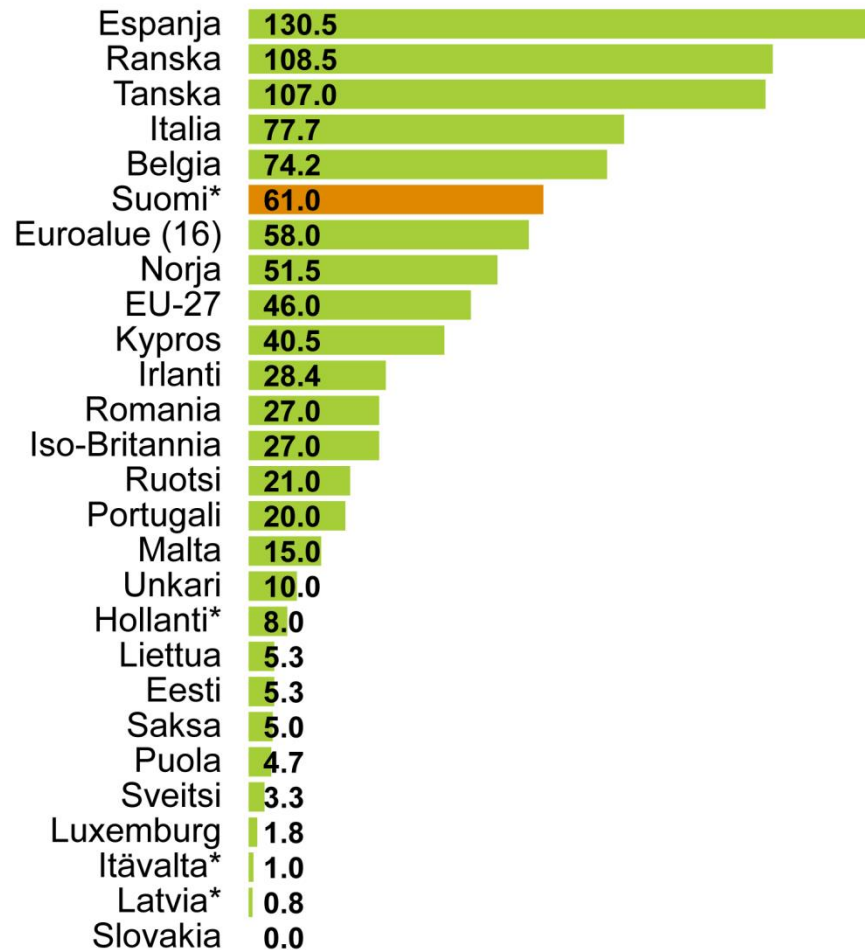
- Työntekijät:
  - Lakko (järjestölakko, pistelakko, asteittain laajeneva lakko, yleislakko)
  - Joukkoirtisanoutuminen
  - Työpaikka hakusaartoon
  - Boikotti
- Työnantajat
  - Työsulku
  - Joukkoirtisanominen

Seuraavissa dioissa on aiheeseen
liittyviä kuvaajia ja tilastoja

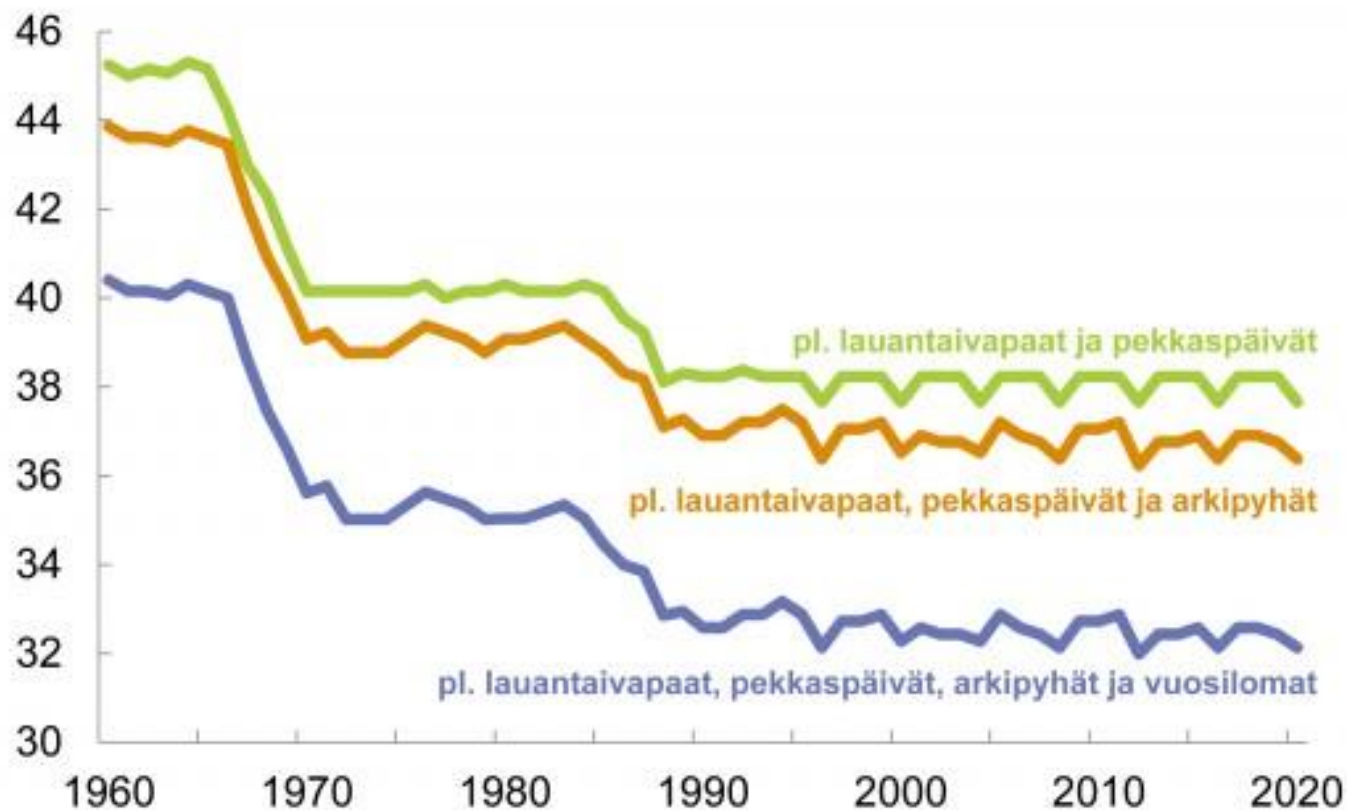
Työtaistelujen lukumäärä ja menetetyt työpäivät, kpl

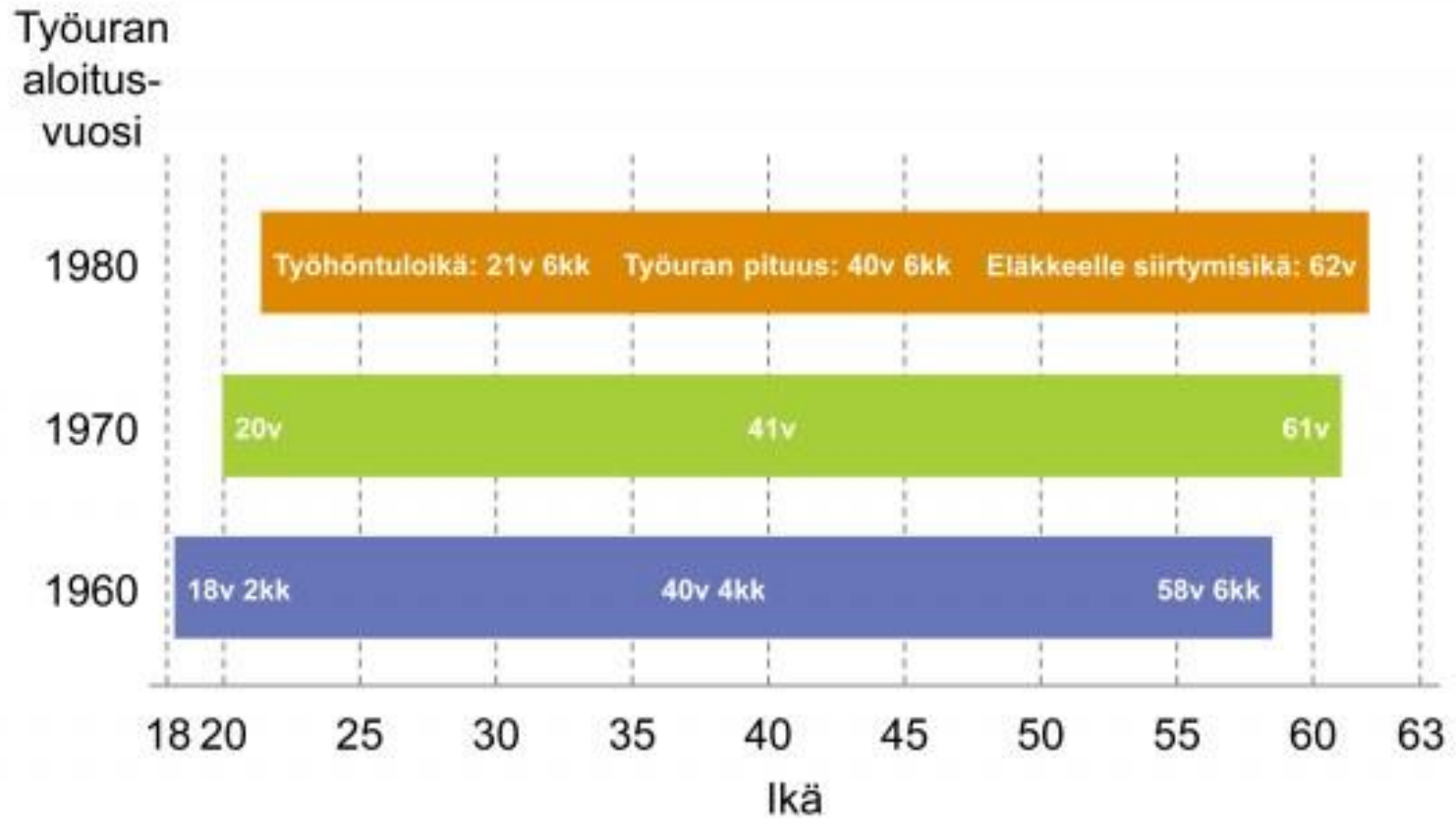
Lakoissa menetetyt työpäivät tuhatta työllistä kohti vuosina 2000-2008

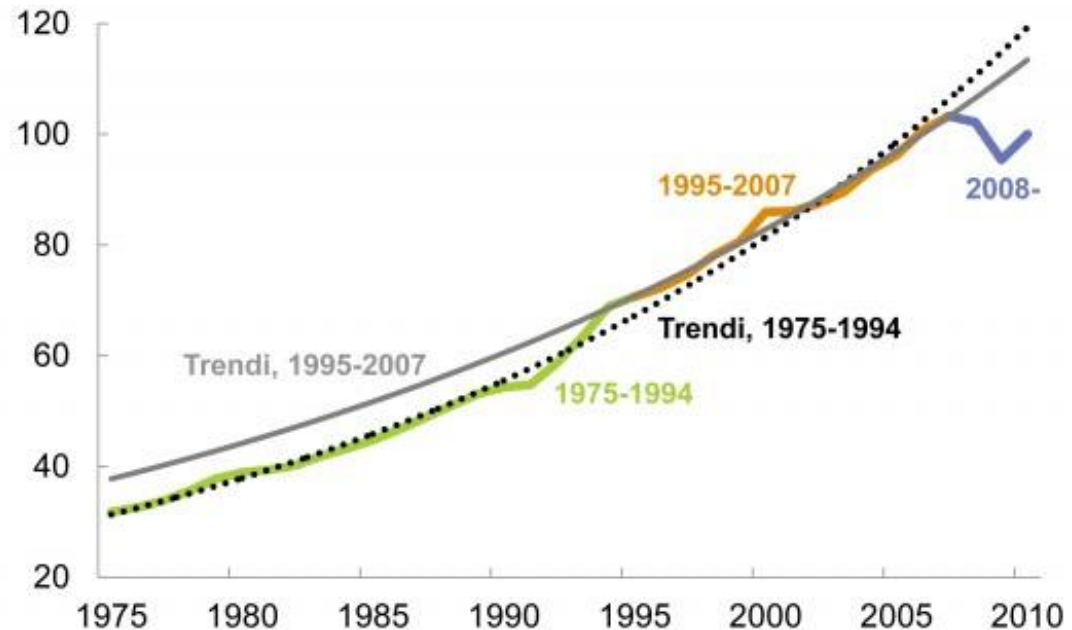
Viikkotyöajan kehitys, tuntia viikossa

Työuran pituus keskimäärin 40 vuotta

Yksityissektorin tuottavuuden kehitys

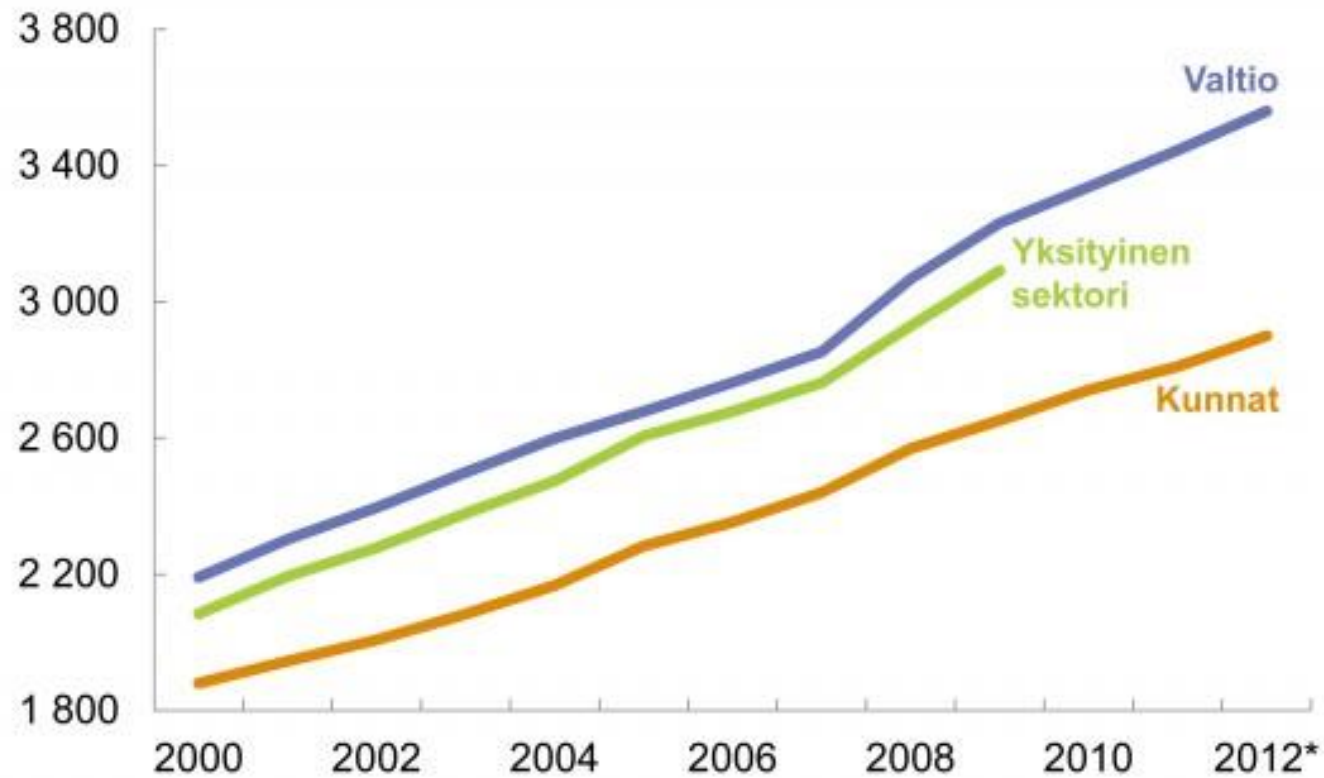

eva

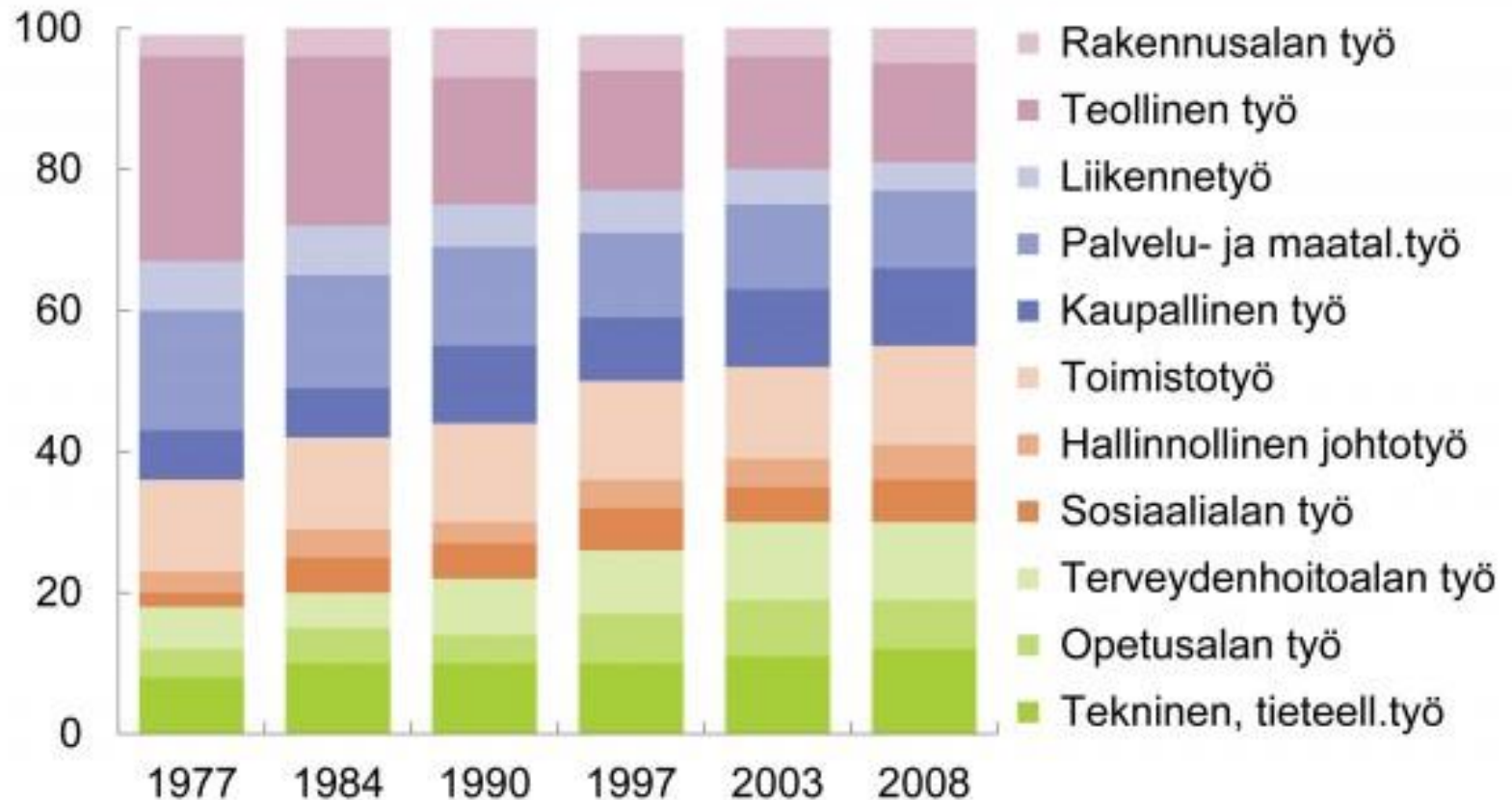
Lähde: EVA/Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito.

- ”Työn tuottavuus kuvaa kuinka paljon työpanosta kohti syntyy tuotosta. Tuottavuutta kasvattavat esimerkiksi tehokkaammat toimintatavat ja suorituskykyisemmät koneet. Yrityssektorilla tuottavuuden kasvu on viime vuosikymmenet ollut voimakasta. Vuoden 1995 jälkeen kasvu on ollut vuositasolla noin 3,2 prosenttia vuoteen 2007 asti. Vuonna 2008 alkanut taantuma katkaisi suotuisan kehityksen.”

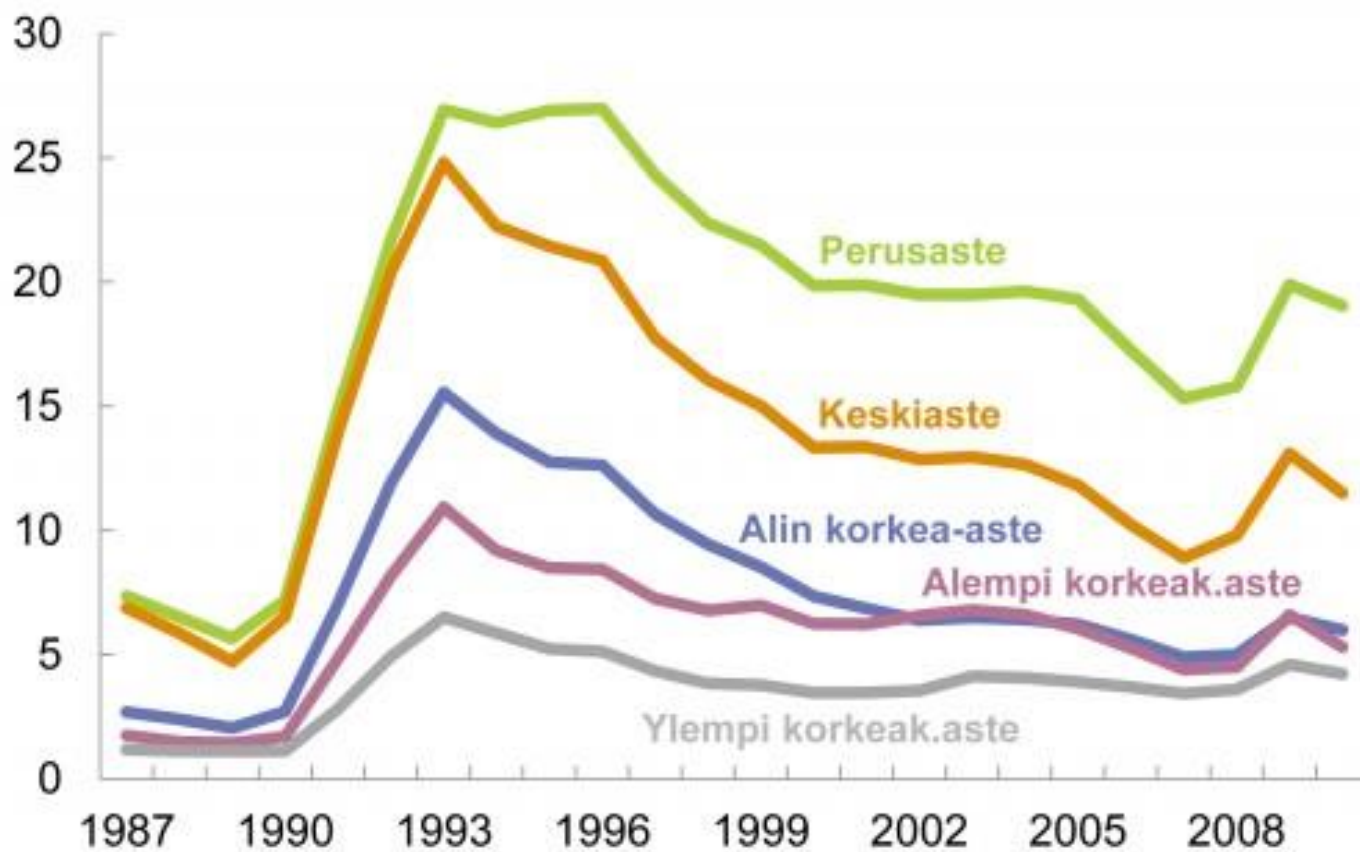
Palkkojen kehitys, keskiansio euroa/kk

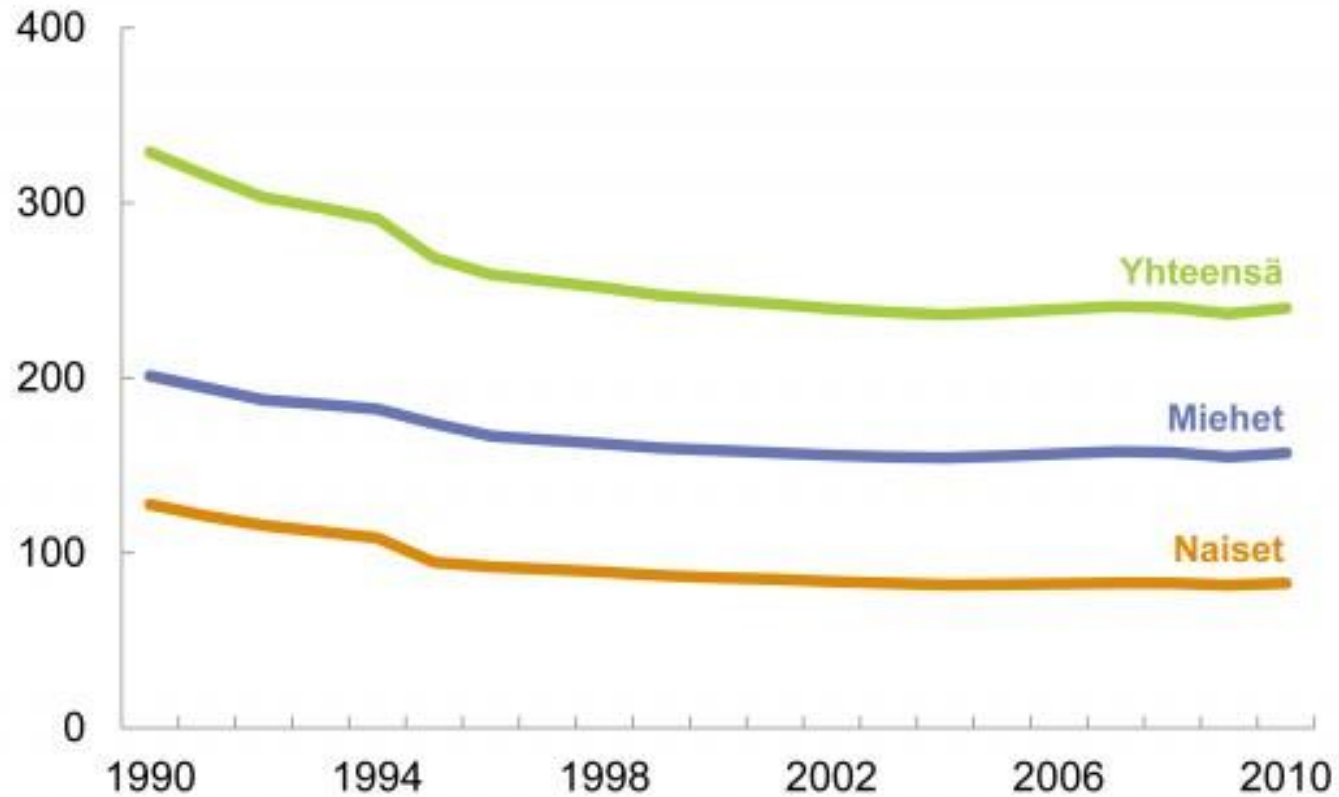
Palkansaajien ammattirakenteen muutos 1977–2008, %

Työttömyysasteet koulutustason mukaan, %

Yrittäjien määrän kehitys, 1 000 henkeä

Työttömyysaste, %

